

Téma 4:

Charakteristické rysy a základní principy industriální společnosti

Lidstvo dosáhlo ve svých dějinách bodu, kdy musí přehodnotit, kam jde a jak se tam dostane. Za posledních 350 let lidé budovali své naděje a sny na představě neomezeného ekonomického bohatství.

W.E. a J.G. Stead

Koncem 60tých let:

„Industriální společnost se blíží hranicím svých možností“.

Daniel Bell „*Příchod postindustriální společnosti*“

Alvin Toffler „*Třetí vlna*“

Představa vývoje lidské společnosti jako vývoje ve vlnách

PRVNÍ VLNA

- přináší zemědělskou civilizaci - preindustriální společnost
- doba trvání cca 10 000 let

DRUHÁ VLNA

- přináší průmyslovou civilizaci - industriální (*moderní*) společnost
- doba trvání cca 350 let

TŘETÍ VLNA

- přináší informační civilizaci - postindustriální (*postmoderní*) společnost
- doba trvání cca 40 let

Charakteristika preindustriální společnosti

- půda představovala základ hospodářství, života, kultury, rodinné struktury a politiky,
- hospodářství bylo decentralizované, takže každá komunita si zabezpečovala většinu svých potřeb,
- směna výrobků byla omezená,
- převládala jednoduchá dělba práce,
- původ determinoval postavení člověka v životě,
- existovala přísně autoritářská pravomoc.

Příčiny vzniku Druhé vlny

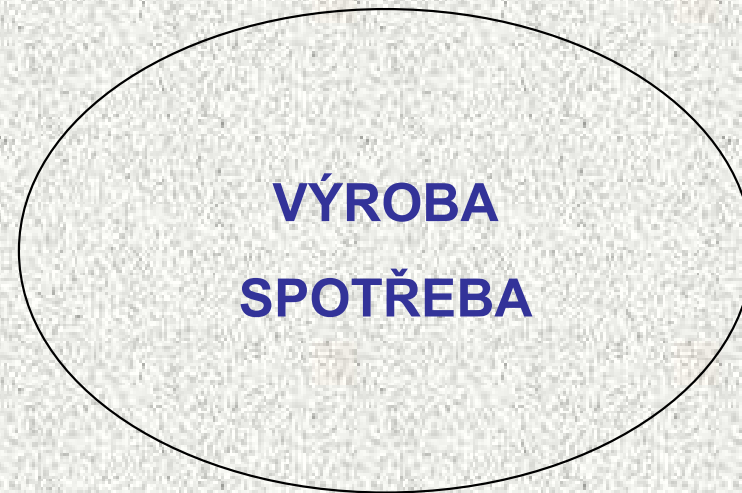
- objev Nového světa, jenž vyslal významný impuls do hospodářství a kultury Evropy,
- růst počtu obyvatelstva, který povzbuzoval přesuny do měst,
- vyčerpání anglických lesů, vedoucí k využívání uhlí, využívání tohoto neobnovitelného energetického zdroje prostřednictvím parního stroje dalo doposud nebývalé možnosti výroby,
- postupné rozšiřování nejen vědeckých poznatků využitelných v technické praxi a následně pak ve výrobě, ale rozvoj "industriálního" myšlení obecně, jež podryvalo stávající církevní i politickou autoritu,
- rozšiřování mezilidské komunikace v důsledku vynalezení knihtisku, růstu gramotnosti a rozšiřujících se možností dopravy.

PRINCIPY INDUSTRIÁLNÍ SPOLEČNOSTI

- 1. ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY**
- 2. DĚLBA PRÁCE NA ZÁKLADĚ SPECIALIZACE**
- 3. SYNCHRONIZACE**
- 4. STANDARDIZACE**
- 5. KONCENTRACE**
- 6. MAXIMALIZACE**
- 7. CENTRALIZACE**

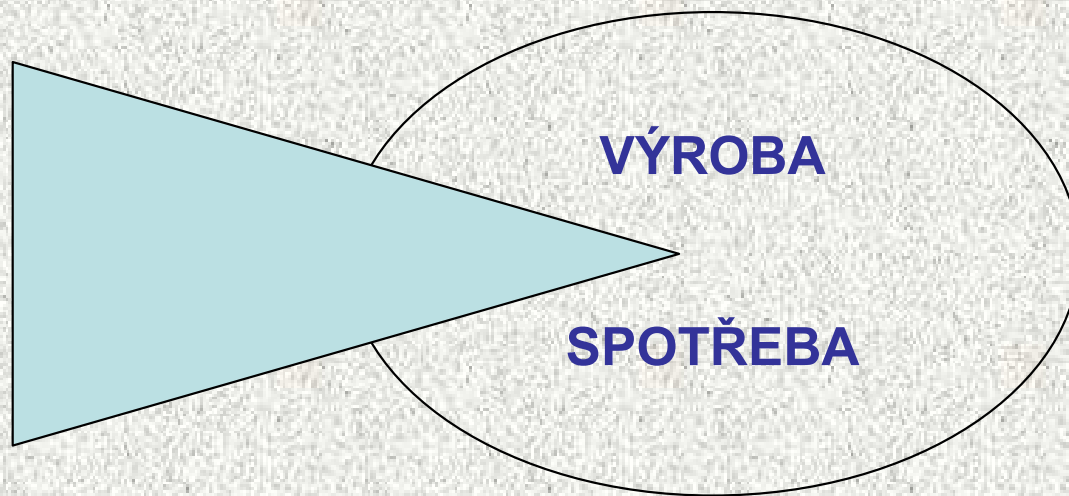
ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY

Principiální rozdělení dvou atributů lidského života

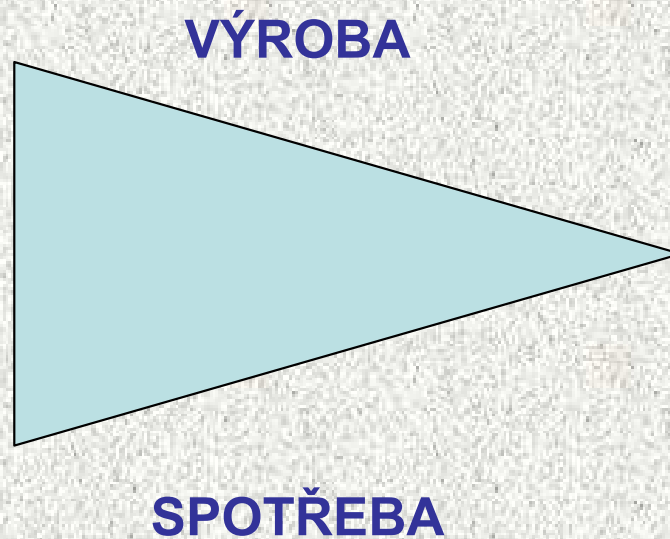
ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY

Principiální rozdělení dvou atributů lidského života

ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY

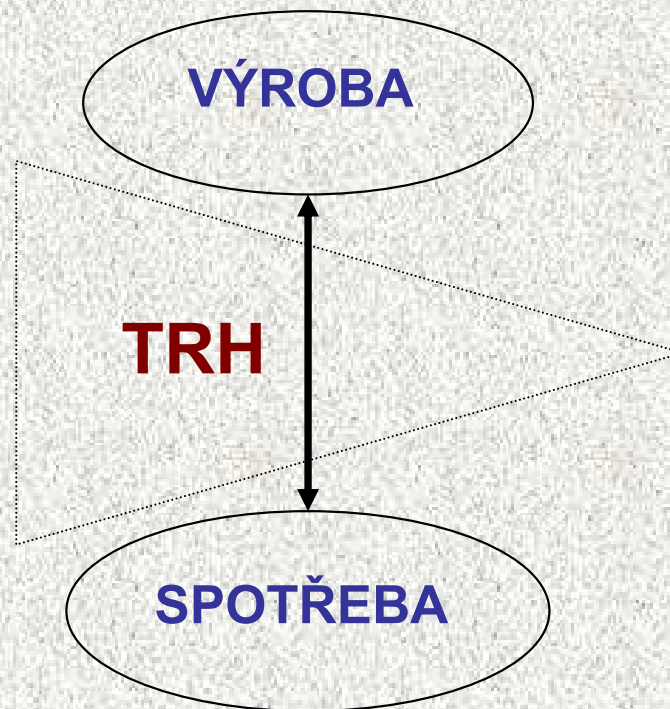
Principiální rozdělení dvou atributů lidského života

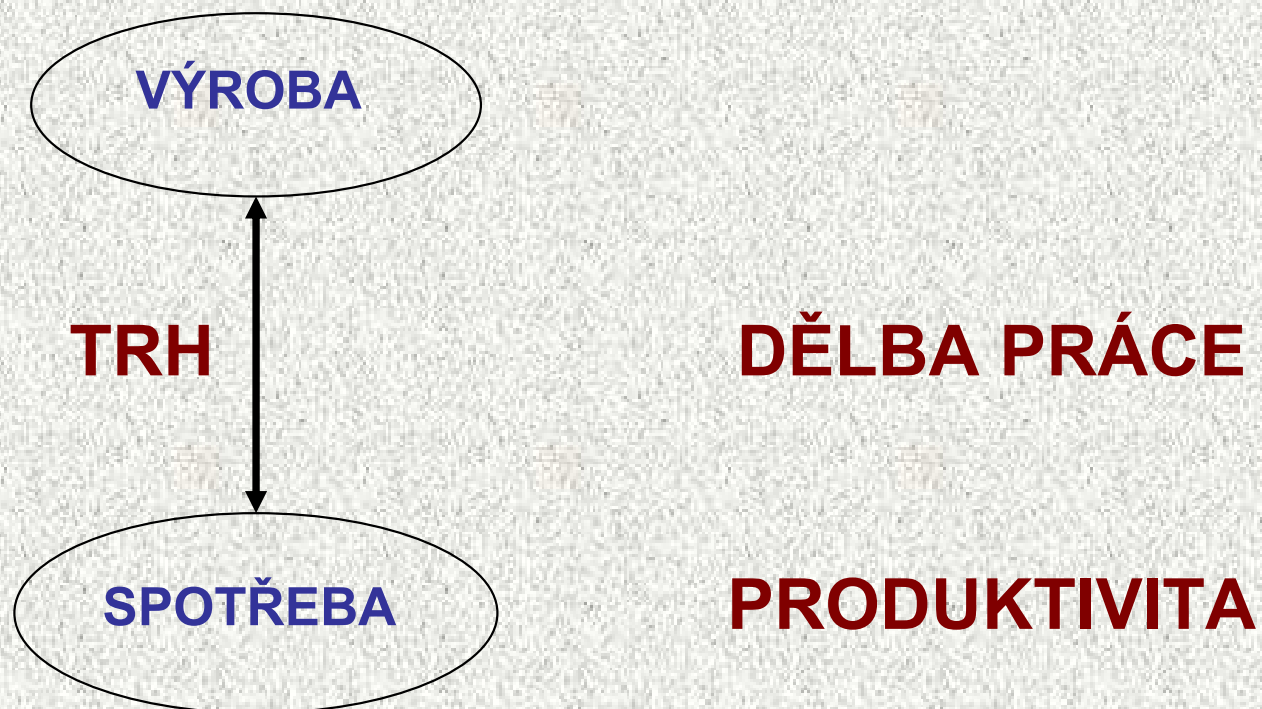
ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY

Principiální rozdělení dvou atributů lidského života

ODDĚLENÍ VÝROBY OD SPOTŘEBY

Principiální rozdělení dvou atributů lidského života

DĚLBA PRÁCE NA ZÁKLADĚ SPECIALIZACE

ČLOVĚK JAKO

UNIVERZÁLNÍ SPOTŘEBITEL

SPECIALIZOVANÝ VÝROBCE

KVANTITATIVNÍ DŮSLEDKY

KVALITATIVNÍ DŮSLEDKY

SYNCHRONIZACE

VÝROBA NA LINKÁCH

LOGISTICKÉ SYSTÉMY (JUST IN TIME)

Synchronizace nejen ve výrobě, ale v celé společnosti (při výuce ve školách, v dopravě, při kulturních aktivitách, rekreaci apod.)

STANDARDIZACE

Produkty řemeslné výroby = **unikáty**

Průmyslová výroba

- vybavená vysoce výkonnými specializovanými stroji a zařízeními,
- **standardně** řešenými a **standardně** uspořádanými do vyšších celků, zejména výrobních linek,
- produkuje podle **standardních** postupů
- obrovské množství **standardních** výrobků.

Jednotný metrický systém

Opravitelnost strojů a zařízení, propojitelnost jednotlivých částí do složitých systémů

Standardizace ve všech oblastech lidského života

KONCENTRACE

Zdroje energie a surovin

- preindustriální společnost - široce rozptýlené
- industriální společnost – vysoce koncentrované (fosilní paliva, železná ruda apod.)

Důvody pro koncentraci výroby:

- koncentrace přírodních zdrojů
- dělba práce a specializace

KONCENTRACE VÝROBY **KONCENTRACE INFRASTRUKTURY**
továrny *města*

KONCENTRACE KAPITÁLU

struktura podniků

struktura zaměstnanosti

MAXIMALIZACE

Industriální společnost:

zvyšování produktivity práce a celkové efektivity

Idea pokroku:

pokrok = růst = maximalizace výroby a spotřeby hmotných statků

Princip harmonie či rovnováhy, typický pro kultury preindustriální éry byl zapomenut.

Dynamika růstu vedoucí k maximalizaci se stala základním kritériem úspěšnosti ekonomiky i politiky.

CENTRALIZACE

Řídící struktury podniků - důsledně hierarchické (*nadřízenost, podřízenost, disciplína*). Moc centralizovaná na vrcholu řídicí pyramidy.

Centralizace moci na úrovni státu.

Rozvoj výroby a obchodu vyžadoval garance stability a jednotnosti podmínek v rámci velkých celků.

Vývoj v Evropě, v USA